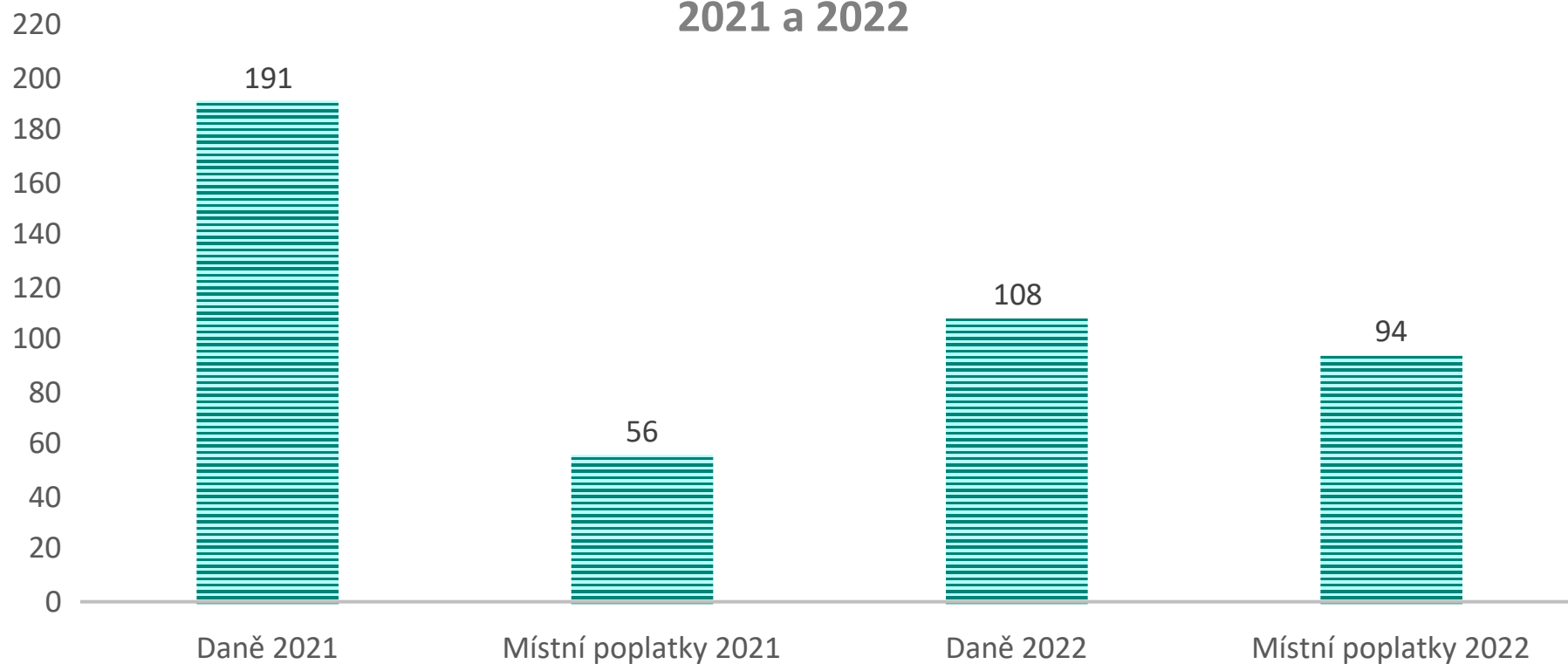

MÍSTNÍ POPLATKY V PRAXI VOP 2021 - 2022

Počet vyřízených podání 2021 a 2022

PREKLUZE PRÁVA STANOVIT POPLATEK A (NE)MOŽNOST JEHO VYBÍRÁNÍ

Zpráva ze šetření sp. zn. 6424/2020/VOP, dostupná z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9828>

Zpráva ze šetření sp. zn. 1759/2021/VOP, dostupná z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11210>

PREKLUZE PRÁVA STANOVIT POPLATEK A (NE)MOŽNOST JEHO VYBÍRÁNÍ

ombudsman
veřejný ochránce práv

Shrnutí případu (individuální šetření + šetření z vlastní iniciativy):

- Magistrát města Brna vyzval v roce 2020 stěžovatele k úhradě poplatků za komunální odpad za roky 2016 a 2017, aniž by je ve lhůtě pro stanovení daně vyměřil.
- Podle magistrátu sice s marným uplynutím lhůty pro stanovení daně zaniká možnost správce poplatku vyměřit poplatek a opatřit si tak exekuční titul, právo požadovat „dobrovolné“ zaplacení poplatku ve lhůtě pro placení daně však není dotčeno. Poplatková povinnost vzniká poplatníkovi již na základě obecně závazné vyhlášky, což potvrzuje i judikatura správních soudů ve vztahu k poplatku za výherní hrací přístroje.
- Protože se ukázalo, že jde o systémovou praxi magistrátu, zahájil ombudsman současně systémové šetření z vlastní iniciativy.

PREKLUZE PRÁVA STANOVIT POPLATEK A (NE)MOŽNOST JEHO VYBÍRÁNÍ

ombudsman
veřejný ochránce práv

Stanovisko VOP: Pokud správce poplatku nevyměří místní poplatek za komunální odpad ve lhůtě pro stanovení daně, nemůže nedoplatek na místním poplatku u poplatníků nadále evidovat a činit kroky k jeho úhradě.

- Obecně závazná vyhláška **pouze stanoví obecná pravidla pro správu místních poplatků**, která správce poplatku aplikuje v rámci konkrétního poplatkového řízení, jež musí být zakončeno vydáním rozhodnutí o stanovení poplatku (až na zákonem předvídané výjimky).
- Argumentace o **vzniku poplatkové povinnosti na základě OZV** založená na judikatuře správních soudů ke kauzám poplatků za provozovaný výherní hrací přístroj **je na nové poplatkové povinnosti nepřenositelná**. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu (usnesení č. j. 2 Afs 68/2012-34) jednoznačně stanovil pravidlo, že sporné poplatkové povinnosti je třeba řešit v nalézacím řízení (nikoliv ve fázi placení). O to více pak toto pravidlo musí platit v případě poplatků placených po splatnosti, kde zákon o místních poplatcích výslovně správci poplatku ukládá povinnost vyměřit poplatky platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem.

PREKLUZE PRÁVA STANOVIT POPLATEK A (NE)MOŽNOST JEHO VYBÍRÁNÍ

ombudsman
veřejný ochránce práv

- Jediná zákonem předvídaná situace, kdy správce poplatku vůbec nevyměří poplatek, je pouze ta, když poplatník uhradí poplatek včas a ve správné výši.
- **Uplyne-li marně lhůta pro stanovení daně, pravomoc poplatek stanovit zaniká, stejně jako poplatková povinnost** (dochází k její prekluzi), a správce poplatku již nemůže činit žádné kroky ke splnění neexistující povinnosti.
- Dokud správce poplatku poplatek neuhrazený řádně a včas nevyměří, není jednoznačně určena jeho výše, neboť v takovém případě správce poplatku vždy činí správnou úvahu o tom, zda vyměří i zvýšení poplatku, či nikoliv. Není-li jednoznačně stanovena výše poplatku, nelze jej evidovat ani vybrat, a to ani tehdy, pokud by lhůta pro placení daně ještě neuplynula. Úřad musí k této skutečnosti přihlídnout z úřední povinnosti.

Závěr: Magistrát změnil svoji praxi. Poplatníci, kteří uhradili již prekludované poplatky, si mohou požádat o jejich vrácení. O výsledcích svého šetření informoval VOP veřejnost v tiskové zprávě.

<https://www.ochrance.cz/aktualne/ombudsman-upozornil-brnensky-magistrat-ze-v-nekterych-pripadech-vyzadoval-dluzne-poplatky-za-odpady-neopravnene-lide-ved-mohou-dostat-penize-zpet/>

Zpráva ze šetření sp. zn. 6424/2020/VOP, dostupná z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9828>

Zpráva ze šetření sp. zn. 1759/2021/VOP, dostupná z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11210>

DOPAD ZMĚNY V CIS DO POPLATKOVÉHO ŘÍZENÍ

Zpráva ze šetření sp. zn. 4058/2020/VOP, dostupná z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10316>

DOPAD ZMĚNY V CIS DO POPLATKOVÉHO ŘÍZENÍ

Shrnutí případu:

- Stěžovatelka byla občankou EU s přechodným pobytem v Olomouci evidovaným v CIS. Na území ČR se však dlouhodobě nezdržovala.
- Protože nereagovala na výzvy magistrátu k úhradě poplatků, vyměřil jí je magistrát platebními výměry. Následně začal nedoplatky vymáhat.
- Veškeré písemnosti byly stěžovatelce doručeny fikcí na adresu evidovaného přechodného pobytu.
- K žádosti stěžovatelky jí OAMP ukončil přechodný pobyt v ČR ke dni 15. dubna 2020.

DOPAD ZMĚNY V CIS DO POPLATKOVÉHO ŘÍZENÍ

Stanovisko VOP:

- **Magistrát nepochybil, neboť poplatek byl spravován na evidenční bázi a magistrát neměl k dispozici jakékoliv podklady zpochybňující správnost údajů** zapsaných v příslušné evidenci zachycující údaje o pobytu cizinců (tzv. informačním systému cizinců). Tyto informace neměl, ani když začal nedoplatky vymáhat.
- **Výpis z CIS je veřejnou listinou**, u níž platí, že se jejich obsah považuje za pravdivý, dokud není v řízení prokázán opak. Rozhodnutí vydané na základě takové listiny lze považovat za zákonné v rozsahu, v němž z listiny vychází, pokud nebude v řízení věrohodně prokázán opak. Důkazní břemeno by v takovém případě bylo na té straně, která se dovolává jiného stavu, než zachycuje listina (CIS), tedy typicky na poplatníkovi.

DOPAD ZMĚNY V CIS DO POPLATKOVÉHO ŘÍZENÍ

Stanovisko VOP:

- Dojde-li zpětně ke změně v evidovaném pobytu cizince v CIS, protože doloží, že v dané době na území republiky fakticky nepobýval, je taková skutečnost důvodem pro obnovu poplatkového řízení [§ 117 odst. 1 písm. b) daňový řád].
- Existovaly-li by vyměřené poplatky, u nichž by nebylo možné řízení obnovit, ale z evidence by bylo jasné, že vůbec nebyla naplněna definice poplatníka, pak je třeba takové poplatky považovat za nevymahatelné. Ač obecně platí zásada, že v exekučním řízení se již nepřezkoumává věcná správnost exekučního titulu, výjimku z tohoto pravidla tvoří případy zjevné nespravedlnosti.
- V případě vymožených poplatků, u nichž již uplynula lhůta pro stanovení daně, neexistuje žádná cesta pro nápravu, i kdyby bylo prokázáno, že cizinec ve skutečnosti na území obce vůbec nepobýval. Bude se jednat o pohledávky řádně vymožené. Obdobně bude třeba posuzovat i poplatky zaplacené.

Případ sp. zn. 4058/2020/VOP, dostupný z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10316>

PROMINUTÍ POPLATKU OSOBE VE VTOS

Případ sp. zn. 6008/2019/VOP, dostupný z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/8210>

PROMINUTÍ POPLATKU OSOBE VE VTOS

ombudsman
veřejný ochránce práv

Shrnutí případu:

- Stěžovatel byl ve VTOS. Trvalý pobyt měl ve Varnsdorfu, kde mu proto vznikla poplatková povinnost za poplatek za KO (§10b). Stěžovatel opakovaně žádal o prominutí poplatku. Argumentoval tím, že odpad produkuje pouze ve věznici, kde hradí náklady na umístění. Do věznice nelze přehlásit trvalý pobyt. Z důvodu nepříznivého zdravotního stavu (3. stupeň invalidity) nemůže pracovat.
- Městský úřad jeho žádostem nevyhověl. Argumentoval tím, že osobám s průkazem ZTP a ZTP/P ani osobám ve VTOS nesvědčí žádné osvobození ani úleva od placení poplatku. Pro vznik poplatkové povinnosti není rozhodné, zda se poplatník zdržuje v místě svého trvalého pobytu.

PROMINUTÍ POPLATKU OSOBE VE VTOS

ombudsman
veřejný ochránce práv

Stanovisko VOP:

- V řízení o žádosti o prominutí místního poplatku není relevantní, zda obec přistoupila k zakotvení osvobození od placení poplatku, které by odpovídalo důvodům tvrzeným poplatníkem v žádosti o prominutí. Naopak obecní úřady zpravidla rozhodují o prominutí v případech poplatníků, na které se žádné osvobození nevztahuje.
- Ačkoliv na prominutí místního poplatku není právní nárok, rozhodnutí správce poplatku musí být přezkoumatelné. Správce poplatku se musí vypořádat se všemi důvody pro prominutí, které žadatel uvedl, a vyhodnotit, zda spatřuje splnění kritérií pro prominutí poplatku podle § 16a zákona o místních poplatcích.

Závěr: Protože městský úřad nepřijal opatření k nápravě, vyznamenal ochránce nadřízený krajský úřad. Krajský úřad nařídil přezkoumání rozhodnutí o (ne)prominutí poplatku. Městský úřad v novém rozhodnutí stěžovateli poplatek prominul.

Případ sp. zn. 6008/2019/VOP, dostupný z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/8210>

PROCESNÍ SOUVISLOSTI SPRÁVY MÍSTNÍCH POPLATKŮ

Případ sp. zn. 6581/2019/VOP, dostupný z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10290>

Shrnutí případu a stanovisko VOP:

- Stěžovatelka byla poplatnicí místního poplatku za komunální odpad (§ 10b) z titulu vlastnictví „evidenčně prázdného“ bytu. Poplatek však odmítala uhradit proto, že byt fakticky nevyužívá. Z tohoto titulu se domáhala osvobození a následně i prominutí poplatku.
- Nárok na osvobození pro roky 2018 a 2019 stěžovatelka včas neohlásila, proto jí zanikl. I kdyby šlo o výjimečný případ, kdy není třeba bezvýhradně trvat na splnění ohlašovací povinnosti, žádný z důvodů stanovených obecně závaznou vyhláškou č. 2/2017 jí nespolečil. Ochránce proto dospěl k závěru, že městský úřad postupoval správně, když jí tyto poplatky vyměřil platebním výměrem.
- Vedle toho městský úřad vydal i rozhodnutí o zamítnutí žádosti a zastavení řízení dle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu, ve kterém se nárokem na osvobození opakovaně zabýval.
- Ochránce upozornil městský úřad, že **ohlášení nároku na osvobození od poplatku není žádostí a nezahajuje samostatné řízení, ale je součástí poplatkového řízení.** Postačovalo tedy, že se městský úřad vypořádal s nárokem na osvobození tvrzeným stěžovatelkou za roky 2018 a 2019 v rámci odůvodnění platebního výměru. Vydání nadbytečného rozhodnutí však nebylo způsobilé zasáhnout do subjektivních práv stěžovatelky.

Shrnutí případu a stanovisko VOP:

- Pro poplatky za roky 2020 a 2021 stěžovatelka včas ohlásila skutečnosti rozhodné pro osvobození od poplatku. Podle OZV jsou od poplatku osvobozené "osoby, které pobývají celoročně mimo území města".
- Toto osvobození je třeba vykládat tak, že se vztahuje všechny poplatníky. Pokud tedy stěžovatelka již řadu let byt vůbec nevyužívá, a proto na území města nepobývá, svědčil jí pro roky 2020 a 2021 nárok na osvobození od poplatku.
- Městský úřad pochybil, když po stěžovatelce požadoval uhrazení poplatku za rok 2020 a 2021, aniž měl v poplatkovém řízení najisto postaveno, zda jí svědčí či nesyvědčí nárok na osvobození.

Shrnutí případu a stanovisko VOP:

- Městský úřad, respektive jeho zaměstnanci, po celou dobu příkladně neformálně komunikovali se stěžovatelkou a v dobré víře se jí snažili objasnit dosavadní průběh správy poplatků tak, aby pochopila význam různých procesních úkonů. Přesto se však městský úřad dopustil některých procesních pochybení.
- Městský úřad pochybil, když vydal výzvu k doplnění e-mailového odvolání o originál podání s originálním podpisem. Takový postup, ač fakticky ve prospěch stěžovatelky, nemá oporu v § 71 daňového řádu. Nic však nebrání městskému úřadu, aby si ponechal praxi neformálního upozornění o nutnosti doplnit "nekvalifikované podání". Takový postup považuji za velmi vstřícný a vítám jej.
- Městský úřad pochybil, když ve věci odvolání stěžovatelky rozhodl tak, že odvolání zamítl a odvolací řízení zastavil podle § 113 odst. 1 písm. c) daňového řádu. Správně měl toto odvolání postoupit s příslušnou částí spisu a se svým stanoviskem bez zbytečného odkladu odvolacímu orgánu (§ 113 odst. 3 daňového řádu).

Shrnutí případu a stanovisko VOP:

- Městský úřad postupoval nesprávně, když upozorňoval na možnost předat vymáhání nedoplatku soudnímu exekutorovi, které bude spojeno s nárůstem nákladů o několik tisíc korun. Pokud nelze bagatelní nedoplatek vymáhat prostřednictvím soudního exekutora, nelze ani touto možností "hrozit" poplatníkovi a snažit se jej prostřednictvím hrozby několikanásobného zvýšení nákladů přimět nedoplatek uhradit.

Závěr: Městský úřad akceptoval závěry ochránce. Přehodnotil obsah dokladů předložených stěžovatelkou o tom, že byt nevyužívá, a dospěl k závěru, že je v případě stěžovatelky dán důvod pro osvobození od místního poplatku za komunální odpad za roky 2020 a 2021.

Případ sp. zn. 6581/2019/VOP, dostupný z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10290>

KDO JE POPLATNÍKEM POPLATKU ZA ZHODNOCENÍ STAVEBNÍHO POZEMKU

Případ sp. zn. 7901/2020/VOP, dostupný z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10726>.

Shrnutí případu:

- Kolaudace kanalizace nastala dne 20. září 2012.
- Obec zavedla poplatek za zhodnocení staveního pozemku spolu s dalšími poplatky prostřednictvím OZV č. 1/2012. Následně vydala OZV č. 1/2013, kterou zrušila OZV č. 1/2012 v části týkající se místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku.
- Stěžovatel se stal v roce 2018 vlastníkem pozemku (orná půda). V listopadu 2018 stěžovatel požádal o společný územní souhlas, který následně získal. K výzvě správce poplatku uhradil poplatek za zhodnocení stavebního pozemku. S poplatkem nesouhlasil a žádal o jeho vrácení. Správce poplatku žádosti nevyhověl. Stěžovatel proto věc zažaloval u správního soudu.
- Správce poplatku argumentoval tím, že pro vznik poplatkové povinnosti musejí být splněny čtyři podmínky: (1) poplatek musí být zaveden obecně závaznou vyhláškou, (2) musí se jednat o stavební pozemek, (3) musí existovat možnost připojit se na kanalizaci a začít vypouštět odpadní vody a (4) kanalizace musí být vybudována obcí. Vlastník pozemku se stává poplatníkem ve chvíli, kdy jsou všechny podmínky splněny. Poslední z podmínek byla splněna až vydáním společného územního souhlasu dne 17. července 2019.

KDO JE POPLATNÍKEM POPLATKU ZA ZHODNOCENÍ STAVEBNÍHO POZEMKU

ombudsman
veřejný ochránce práv

Stanovisko VOP:

- Zásadním okamžikem pro vznik poplatkové povinnosti je právní moc kolaudačního rozhodnutí (vydání kolaudačního souhlasu) na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Právě tehdy dochází ke zhodnocení pozemku možností jeho připojení na vodovodní či kanalizační řad. Pokud byl možností připojení zhodnocen pozemek, který tehdy nebyl stavebním pozemkem, poplatková povinnost nevznikla.
- Pro kategorizaci pozemku jako stavebního **nepostačovalo**, že je územním plánem určen k zastavění. Podle zákona o oceňování majetku bylo možno považovat pozemek za **stavební až tehdy, byl-li vydaným územním rozhodnutím určen k zastavění**.
- Kolaudační souhlas se stavbou kanalizace přivedenou k hranici pozemku stěžovatele nabyt právních účinků dne 20. září 2012. K tomuto dni došlo ke zhodnocení pozemku. Charakter stavebního pozemku však získal uvedený pozemek až vydáním společného územního souhlasu dne 17. července 2019.
- Vybudování kanalizace k hranici pozemku stěžovatele v roce 2012 proto vůbec nemohlo založit poplatkovou povinnost. Nedošlo totiž ke zhodnocení stavebního pozemku žádnému vlastníkovi. Obecní úřad pochybil, když vybral od stěžovatele poplatek.

Závěr: Protože obecní úřad nepřijal opatření k nápravě, vyrozuměl ochránce nadřízený krajský úřad. Krajský úřad vyjádřil se závěry ochránce souhlas. S opatřeními k nápravě však vyčká na výsledek soudního řízení.

Případ sp. zn. 7901/2020/VOP, dostupný z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10726>.

VYHRAZENÍ TRVALÉHO PARKOVACÍHO MÍSTA

Případ sp. zn. 3325/2021/VOP, dostupný z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10838>.

Shrnutí případu:

- Stěžovatelka měla společně s manželem vyhrazeno trvalé parkovací místo v Brně ve prospěch jejich obchodní společnosti. Vyhrazené parkování bylo rozhodnutím povoleno do 30. dubna 2020. Součástí rozhodnutí byla informace, že v případě nepožádání o prodloužení vyhrazení parkovacího místa jeden měsíc před uplynutím platnosti stávajícího rozhodnutí bude vyhrazené parkovací stání zrušeno.
- Stěžovatelka parkovací stání od 1. května 2020 nevyužívala a spoléhala na to, že parkovací stání bude zrušeno.
- K žádosti stěžovatelky jí magistrát znovu povolil vyhrazené parkování od 23. listopadu 2020 do 30. listopadu 2021.
- Magistrát požadoval po stěžovatelce uhrazení poplatku i za období 1. května 2020 až 22. listopadu 2020. S tím stěžovatelka nesouhlasila.

VYHRAZENÍ TRVALÉHO PARKOVACÍHO MÍSTA

ombudsman
veřejný ochránce práv

Stanovisko VOP:

- Pro vznik poplatkové povinnosti na místním poplatku za užívání veřejného prostranství spočívajícím ve vyhrazení trvalého parkovacího místa (§ 4 odst. 1 zákona o místních poplatcích) je třeba **kumulativně splnit tyto podmínky: (1) existence platného rozhodnutí o povolení vyhrazeného parkování a (2) označení parkovacího stání dopravní značkou.**
- V případě stěžovatelky nebyly splněny podmínky pro vznik poplatkové povinnosti v období od 1. května 2020 do 22. listopadu 2020. Neodstranění dopravního značení nemohlo jít k tíži stěžovatelky, neboť ani neměla právním předpisem stanovenou povinnost nechat dopravní značení odstranit. Racionálně předpokládala, že v souladu s příslušným rozhodnutím bude vyhrazení parkování zrušeno a dopravní značení odstraněno správcem komunikace.

Závěr: Magistrát i krajský úřad se ztotožnili se závěry ochránce a platební výměr v přezkumném řízení zrušili.

Případ sp. zn. 3325/2021/VOP, dostupný z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10838>.

POPLATEK ZA OBECNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Případ sp. zn. 14441/2022/VOP, dostupný z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11458>

Případ 11179/2022/VOP, dostupný z
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10440>

- Osvobození od místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství v § 10g písm. a) zákona o místních poplatcích může uplatnit pouze osoba, které poplatková povinnost vznikla z důvodu přihlášení v obci a která je poplatníkem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci v jiné obci a má v této jiné obci bydliště. **Podmínky pro osvobození nejsou splněny, pokud osoba, které poplatková povinnost vznikla z důvodu přihlášení v obci, bydlí v zahraničí, bez ohledu na to, zda v zahraničí platí za komunální odpad či nikoliv.** (případ sp. zn. 14441/2022/VOP, <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11458>)
- Pokud **byty nebyly vymezeny jako samostatné bytové jednotky, nelze poplatkovou povinnost k poplatku za obecní systém odpadového hospodářství posuzovat vzhledem k jednotlivým bytům**, ale pouze vzhledem k celé budově bytového domu (jako nemovité věci zahrnující byt či více bytů). Pokud má v bytovém domě někdo přihlášený pobyt, pak nelze vybrat poplatek ani za vlastnictví "evidenčně prázdného" domu. (případ 11179/2022/VOP, <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10440>)

DĚKUJI ZA POZORNOST

ombudsman
veřejný ochránce práv

<https://eso.ochrance.cz/>

<https://www.ochrance.cz/>

Mgr. Ing. Radka Malinová

+420 542 542 307, +420 724 396 189

malinova@ochrance.cz